

Interreg - IPA CBC
Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

EUROPEAN UNION

*Проектът е съфинансиран от Европейския Съюз чрез
Програмата Интеррег-ИПП за Трансгранично Сътрудничество
България- Турция 2014-2020*

**ПРОЕКТ "Превенция на риска за устойчиво
развитие на региона"**

**БЕДСТВИЕТО НЕ РАЗПОЗНАВА
ГРАНИЦИТЕ!**

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез
Програма за
трансгранично сътрудничество Интеррег-ИПП България-Турция 2014-
2020, CCI No

2014TC1615CB005. Съдържанието на публикацията е отговорност
единствено на Тракийски университет - Одрин
и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на
становището на
Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Ön kapak

Interreg - IPA CBC
Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

EUROPEAN UNION

*Проектът е съфинансиран от Европейския Съюз чрез
Програмата Интеррег-ИПП за Трансгранично
Сътрудничество България- Турция 2014-2020*

**БЕДСТВИЕТО НЕ РАЗПОЗНАВА
ГРАНИЦИТЕ!**

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез
Програма за
трансгранично сътрудничество Интеррег-ИПП България-Турция
2014-2020, CCI No

2014TC1615CB005. Съдържанието на публикацията е отговорност
единствено на Тракийски университет - Одрин
и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на
становището на
Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Arka kapak

Радиоактивност

Описание:

Йонизиращо лъчение, което може да преминава през почти всяка материя, в резултат на което я променя и уврежда. Няма вкус, цвят и мирис и не може да се разпознае.

Къде може да се открие?

Радиоактивните източници могат да бъдат естествени – природни, или изкуствени, такива които са получени в резултат на човешка дейност.

Естествените радиоактивни източници могат да бъдат открити навсякъде, те създават естествен радиационен фон, който няма негативен ефект, върху здравето на живите организми, когато е в границите **от 0,06 до 0,40 $\mu\text{Sv/h}$** (микросиверта за час). Най-често срещания представител на естествената радиоактивност е един газ - радон, който естествено се намира в земната кора и винаги е около нас, дори в жилищата и сградите. За да не достига опасни нива е добре, да не забравяме да проветряваме помещенията добре, особено през зимата, когато количеството му е по-голямо, отколкото през лятото. **Изкуствени радиоактивни източници** са тези, за получаването на които има човешка намеса. Важно е да запомним, че всички предмети, съдържащи радиоактивни източници, трябва да бъдат обозначени, или с текста „Радиоактивен“- „Radioactive“, или със следния символ:

отпред

Какво да правим, ако?

Колкото по-далеч от радиоактивната опасност сте и колкото по-малко време сте били изложени на нейното влияние, толкова по-малка доза сте получили.

Ако се намирате на открито и прозвучи сигнал „**Радиоактивна опасност**“, незабавно се скрийте в сграда и стойте далече от прозорци и балкони. Ако няма как да направите това, покрийте колкото можете по-голяма част от тялото си с наличните си дрехи, така че да ограничите достъпа на радиоактивните частици до вас. Поставете мокра кърпа на устата си, за да предотвратите поглъщането на радиоактивен прах. След като влезете на безопасно място, свалете всички дрехи и бельо и ги съхранете надалече от вас. Измийте много добре с обилно количество вода цялото тяло, за да премахнете евентуални радиоактивни частици и вземете йодна таблетка, която ще получите от оторизираните власти, за овладяване на натрупването на радиоактивен йод в организма. Използвайте пакетирани продукти и бутилирани течности.

При съмнения от радиоактивно заразяване - гадене, повръщане, загуба на съзнание, кръвотечение от носа, обща слабост и световъртеж, потърсете медицинска помощ. Това са симптомите на Лъчевата болест, която се проявява след излагане на опасни количества радиоактивно натоварване. Поемайте много витамини и антиоксиданти.

За повече информация: сайта на проекта

отзад

Пожар

Описание:

Пожарът е процес на неконтролируемо горене. За да възникне пожар е необходимо да имаме окислител- средата в която се извършва процеса; източник на запалване–искра, или пламък, или друг топлинен източник и самото горимо вещество. Отстраняването на един от тези фактори в триъгълника на горене, води до прекратяване на пожара.

Продукти, които се отделят при пожар:

Най-често се отделя - CO_2 (въглероден диоксид), при големи количества от 20 % той може да доведе до смърт.

В резултат на термодеструкция се отделят хлор, хлороводород, циановодород, халогенцианиди, азотни и серни оксиди.

Какво да правим, ако? Запомнете че в такива случаи хората загиват по-скоро от задушаване, отколкото от пламъците. Отделените въглероден диоксид и оксид са леки и се издигат в горните части на помещенията, затова се излиза от стаята с лазене по земята. Сложете на устата си, парцал напоен с вода, за да не вдишате сажди и газове. Намокрете одеяло или чаршаф и обвийте тялото си, особено косата. Свалете всички изкуствени материи от тялото си, те се стапят и ако са върху тялото ви, могат да увредят допълнително кожата.

отпред

Затворете прозорците и се скрийте в банята, като пуснете силно водата-течащата вода действа като аспиратор за газовете, които се отделят при пожар, уплътнете всеки процеп, от който те могат да навлязат в помещенията, в които се криете.

Запомнете: Не използвайте вода, за гасене на пожари в електрическа инсталация, защото водата провежда ток. Не я използвайте и за гасене на бензин и мазут, както и за някои метали (натрий, калий и др.) При възникване на пожар в производствено помещение спрете ел. захранването и следвайте инструкциите, с които всички трябва да са запознати. Не палете стърнищата. При пожар на стърнище или горска местност – незабавно сигнализирайте на единния телефон. При горящ автомобил максимално бързо помогнете на пострадалите и се отдалечете от мястото на пожара. Когато използвате пожарогасител, насочете струята към основата на пламъка и предварително вижте, къде е вратата от която трябва да излезете, защото след употребата му, помещението се пълни с прах, или пяна и няма да имате ясна видимост.

Пластмасовите изделия горят с отделянето на отровни газове – фосген, циановодород и др. Ако можете да помогнете, изведете пострадалите на чист въздух и съблечете дебелим дрехи, защото те може да са напоени с отровни газове.

В първия момент, в който можете да направите това се обадете на единния телефон, за да уведомите за пожара.

За повече информация: сайта на проекта

отзад

Химически вещества

Описание:

Опасните химически вещества, се използват навсякъде около нас - в бита и в производството и попаднали в околната среда, в зависимост от вида и концентрацията си, могат да предизвикат негативни ефекти върху хора, животни и околна среда, да доведат до смърт, щети и материални загуби. Те могат да проникнат в човешкия организъм по три начина: инхалаторно - чрез вдишване, през кожата и през устата. Действието им може да се прояви веднага, след навлизането им в организма, след преминаването на определено време - латентен период, или след по-голям период от време, когато става въпрос за т.нар канцерогенни вещества (азбест, арсен, пестициди и др.) Някои от негативните ефекти от отровните вещества могат да се проявят в период – 10-30 години след контакта им с човешкия организъм, други имат акумулиращо действие.

ПИКТОГРАМИ ЗА ОПАСНОСТИ:

физически опасности

токсични опасности

Къде може да ги открием?

Опасните вещества се използват широко в бита и в промишлеността, в състава са на почистващи и избелващи препарати, за дезинфекция, пестициди и др. Някои от тях може да се получат в резултат на пожар. Опасностите се увеличават при аварии в химически и други промишлени предприятия.

Какво да правим, ако?

В случай на формиране на разлив и химическо огнище, системата за оповестяване ще информира гражданите за вида и сериозността на опасността. Трябва да познавате пиктограмите за опасности.

Някой от най-често срещаните опасни вещества са

Задушливите вещества:

Хлор – жълто-зелен газ с остра, специфична, задушлива миризма. По-тежък е от въздуха. Изтеглете се във високите части на сградата, или помещението, направете разтвор на един литър вода и две пълни супени лъжици сода бикарбонат, с тази смес може да третирате рани, да намокрите марля, за да дишате през нея и да правите инхалация;

Амоняк - безцветен газ с остра, специфична миризма. Гори и е взривоопасен. Този газ е по-лек от въздуха и затова вие трябва да сте в ниските части на помещението или сградата. За инхалации, третиране на изгаряния се прави разтвор на вода и оцет (една голяма супена лъжица във водна чаша вода).

За повече информация: сайта на проекта

Наводнение

Описание:

Наводнението е бедствие, при което голям обем вода, не може да бъде контролиран и овладян, и може да доведе до реализиране на щети, загуби и до човешки жертви. В световен план това е бедствието, причиняващо най-много жертви.

Как може да се случи?

В резултат на обилни валежи – преливане на язовири и повишаване нивата на водите в реките и разлив извън от коритата;

При силен насрещен вятър или прилив - това са наводнения, около големи водни басейни;

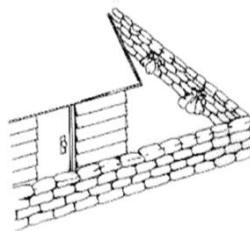
При разрушаване на хидротехнически съоръжения - язовири и диги;

След други бедствия - цунами, торнадо и др.

Ако вали от няколко дни обилно, има голям риск от наводнение. Ако живеете в застрашен район:

Напълнете здрави торби с пясък, или пръст (2/3 от целия обем на всяка торба), за да можете да ги подредите шахматно, около входовете, или около цялата къща.

Те ще държат високите води извън къщата.

отпред

Ако има наводнение:

1. Изключете електричеството, затворете водопроводните кранове, заключете вратите на жилището.

2. Вземете необходимите дрехи, храна, вода, документи, медикаменти, ярките дрехи ще помогнат на спасителите, да ви открият.

3. Пуснете домашните животни.

4. Заедно с членовете на семейството напуснете жилището и се евакуирайте на безопасно място.

5. При невъзможност да се евакуирате на безопасно място, качете се на покрива на сградата и изчакайте там да ви евакуират, ако водата в сградата се покачва бързо, помислете с какво да си направите нещо като сал, ако има силен насрещен вятър, завържете се за стабилни части като комини.

6. Ако сте на път, препоръчително е водачът на МПС да спре и изчака преминаването на високите води.

След наводнението, трупове на животни могат да причинят епидемия, не консумирайте храна и вода от открити източници. Обръщайте внимание на всички открити рани, до които е достигнала мръсна вода - те могат да са инфектирани.

Обилните валежи може да причинят свлачища! Свличането на земни и скални маси е трудно прогнозируемо и много опасно. Не преминавайте през очевидна свлачищна зона.

За повече информация: сайта на проекта

отзад

Земетресение

Описание

Земетресението е природно бедствие, при което се освобождава голямо количество енергия от земните недра (във вид на сеизмични вълни) и се разместват части от земната кора. То настъпва внезапно! Сеизмичните вълни биват обемни – тези които преминават през земните недра и повърхностни - тези които се движат по повърхността на земята. Повърхностните вълни са по-опасни, защото те могат да генерират по-голямо преместване и съответно разрушаване.

Как може да се случи?

В много от случаите земетресенията започват с тътен, който може да продължи до 1-2 минути, след това се усещат обемните вълни 2-5 минути, а след това пристигат и първите повърхностни вълни.

Ако живеете в земетръсен район:

1. Не слагайте на високо тежки предмети;
2. Ако използвайте химически реактиви ги съхранявайте в добре затворени контейнери;
3. Пригответе чанта за евакуация с документи, лекарства, вода, свирка за обозначение на местоположението ви, топла дреха, кибрит, суха храна, радио, фенерче, кърпа;
4. Информирайте се предварително как да спрете електричеството, или газта, ако се наложи;

отпред

Ако има земетресение

Най-безопасните места са:

1. На най-горния етаж на сградата;
2. На открито, далече от друг сгради и електропреносни жици;
3. В плавателен съд в открити води;

Най-безопасните места в стаята са:

1. До високи и стабилни предмети - хладилник, масивен гардероб, или шкаф (без стъкла) и др. в т.нар триъгълник на живота, при който човек е прикрит от естествено укритие;

2. Седнете с колена до тялото и прикрийте главата и лицето с ръце;
3. Не използвайте асансьор и стойте далече от стъкла

След земетресение:

Не използвайте кибрит, или запалка; Дишайте през мокра кърпа ако е прашно; Ако сте затрупани, опитайте се да сигнализирате с почукване по метални части, пестете силите си и не викайте.

За повече информация: сайта на проекта

отзад

Гръмотевична буря

Описание:

Гръмотевичните бури са природни бедствия, съпроводени със силен вятър, мълнии, или светкавици и гръмотевици, при които се получава освобождаване на електрическите заряди, натрупани в облаците.

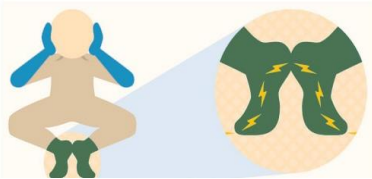
Най-често срещаните мълнии са два вида:

Линейна мълния - тя е вертикална с дължина от 2,5 до 20 км. Вътре в нея температурата е над 30 000°C, а силата на тока 300 kA.

Кълбовидна мълния - тя има сферична форма и може да достигне от няколко сантиметра до няколко метра в диаметър. Тя се движи с въздушни течения и успоредно на вятъра, ако влезе в стаята, излезте и внимателно затворете вратата, ако не успеете, легнете на земята и покрийте главата си с ръце, отворете широко прозореца, за да излезе мълнията. Не я пипайте, може да се взриви и да нанесе смъртоносни поражения.

Ако сте на открито и започне гръмотевична буря - седнете на земята по следния начин:

БЕЗОПАСНА ПОЗИЦИЯ ПРИ ВЕРОЯТНОСТ ОТ МЪЛНИИ

отпред

По показания начин, дори и паднала върху Вас мълнията ще нанесе минимални поражения. Ако все пак имате суха материя, седнете върху нея, като я използвате за изолация. Не трябва да седате върху мокри материи, защото водата провежда ток.

Стойте далеч от самотни дървета, метални стълбове и стърчащи канари;

Освободете се от металните предмети. Не приближавайте до метални огради, конструкции и съоръжения;

Ако сте във воден басейн или на брега му, веднага се отдалечете;

Ако сте група, стойте (или се движете) на 3-5 метра един от друг;

Не се установявайте на естествени височини и в края на горички;

При възможност се укрийте се в защитена от мълниите сграда – повечето от съвременните сгради имат такава защита.

Когато сте на път:

Прекратете временно пътуването и спрете на безопасно място.

Ако сте в кабина, по-добре останете вътре.

Приберете антената и не отваряйте врати и прозорци.

Ако сте с мотоциклет или колело, слезте от него и се отдалечете

За повече информация: сайта на проекта

отзад

Пестициди

Описание:

Отровни химични съединения, които се използват за унищожаване на причиняващите зараза или вредни насекоми, гризачи, плевели.

Основни правила при употреба на пестициди:

Използвайте само разрешени за употреба пестициди! Съхранявайте ги в оригиналните им опаковки и добре затворени в специални за целта помещения. Проверете срока на годност. Преди употреба прочетете етикета за да дозирате правилно. Изберете подходящо оборудване и предпазно облекло според информационния лист. Използвайте даден пестицид само за целта, за която е предназначен и в правилната дозировка. Погрижете се да има достатъчен времеви период от времето на прилагането му върху предназначена за храна реколта и времето за нейното събиране, за да бъдат защитени консуматорите от поглъщане на неприемливи нива остатъчни пестициди. Не яжте, не пийте и не пушете, докато прилагате пестициди. Не допускайте други работници на обработваемата площ. Водете си дневник, като отбелязвате какви пестициди са използвани, датата и мястото.

отпред

Сложете предупредителни табели, които указват времето, през което не бива да се влиза в обработената площ. Празните опаковки никога не бива да се използват повторно, а трябва да се обезвреждат от фирми или лица, лицензирани за обезвреждане на отпадъци. Струпани безразборно опаковки или количества пестициди предизвикват замърсяване на почвата и водата.

Преди консумация обилно измийте, дори накиснете плодовете и зеленчуците, отстранете корите и обелките - там субстанциите се натрупват в най-високи количества.

Симптоми на остро отравяне с пестициди:

Коремни болки и спазми, свиване на зениците, виене на свят, треперене на мускулите, изпотяване, повръщане, диария, главоболие, повишено слюноотделяне, чувство за умора и слабост.

При съмнение за отравяне с пестициди незабавно посетете лекар!!!

При информация за складирани на нерегламентирани места пестициди, уведомете местната власт.

За повече информация: сайта на проекта

отзад

Описание

означава "инфекциозен агент", представляващ потенциална опасност за здравия човек, животно и / или растение посредством пряко въздействие - заразяване или непряко влияние - чрез разрушаване на околната среда. Основни

източници:

- опасни биологически агенти и в резултат на това епидемии от инфекциозни заболявания , епизоотии и епифитотии.
- Аварии на биологически опасни обекти
- Естествени (природни) резервоари на патогенни микроорганизми
- Трансграничен пренос на патогенни микроорганизми, посредством представители на флората и фауната, опасни за екосистемите
- Масови миграционни процеси на хора
- Екологическа и санитарно - епидемическата обстановка
- Биологически тероризъм
- Биологическо оръжие
- Вируси, бактерии, плесени

Вариола Причинител - Variola virus
Няма специфично лечение. Предава се от човек на човек !

Инкубационен период - 12-14 дни. 1-30% смъртност Заразяването става от телесните течности или заразени предмети, като дрехи и спално бельо. Шап Foot and mouth disease virus - Заболяване по чифтокопитните животни в Азия, Африка и части от Ю. Америка. Налична ваксина.

Инфекции при хора изключително редки. При злонамерено разпространение ще има голям икономически ефект, поради унищожаването на животните Хеморагични трески Marburg virus и Ebola virus - Зоонозна инфекция - Заразяване при контакт със заразено животно → предава се от човек на човек! Няма специфично лечение: поддържаща терапия. Висока смъртност Директен контакт с кръв или секрети от инфектиран. Контакт с предмети замърсени с инфектирани секрети /игли/.

Превенция: лична хигиена, избягване на контакти, използване на дезинфектанти, ваксинация, следване инструкциите на здравните власти.